

70-річчя

академіка НАН України В.В. ЄРЕМЕНКА

26 серпня виповнилось сімдесят років видатному вченому-фізику, лауреату державних премій, Заслуженому діячеві науки і техніки України академіку НАН України Віктору Валентиновичу Єременку.

Народився В.В. Єременко в сім'ї студентів Харківського державного університету, які згодом стали відомими вченими. Його мати — Цин Наталія Миронівна — znana своїми роботами в галузі термодинаміки криогенних рідин і криогенної вакуумної техніки. Батько — Єременко Валентин Никифорович — фахівець в галузі термодинаміки сплавів на основі титану, автор багатьох монографій, академік Національної академії наук України.

Великий вплив на формування майбутнього вченого справив відомий фізик Є.С. Боровик. У 1955 р. В.В. Єременко закінчив фізико-математичний факультет Харківського державного університету. Його дипломна робота «Эффект Холла и магнитосопротивление висмута» стала основою першої наукової публікації молодого фізика (1956).

Потім — навчання в аспірантурі, робота в Києві в Інституті фізики АН УРСР (нині Інститут фізики НАН України). У 1959 р. Віктор Валентинович захищає кандидатську дисертацію «Оптические и фотоэлектрические свойства монокристаллов сульфида кадмия при низких температурах» (керівник — академік А.Ф. Прихотько). У ці роки він тісно співпрацює з такими видатними фізиками, як В.Л. Броуде, Е.І. Рашба, М.К. Шейнкман. У Києві Віктор Валентинович виконав і опублікував кілька робіт, присвячених молекулярним кристалам, посилання на які можна зустріти й нині.

З квітня 1961 р. В.В. Єременко — знову в Харкові, де працює у Фізико-технічному інституті низьких температур АН УРСР (нині ФТІНТ ім. Б.І. Веркіна НАН України). Тут він організував відділ низькотемпературного магнетизму, яким керував 23 роки, і в 1985 р. передав його своєму учневі — нині члену-кореспонденту НАН України М.Ф. Харченку. У 1966 р. вчений захистив докторську дисертацію «Оптическая спектроскопия антиферромагнетиков». З 1985 по 1999 р. він керував відділом спектроскопії магнітних та молекулярних кристалів, який тепер очолює ще один його учень — член-кореспондент НАН України С.Л. Гнатченко. З 1991 р. В.В. Єременко — директор ФТІНТ. Тривалий час учений викладав у Харківському держуніверситеті (1966—1999). Він — Соросівський професор, член опікунської ради Харківської філії Соломонова університету.

Наукові роботи В.В. Єременка охоплюють широке коло проблем фізики твердого тіла і фізики низьких температур, особливо магнітооптики, магнетизму і надпровідності. Він має понад 350 публікацій, серед яких книги: «Лекции по магнетизму» (разом із Є.С. Боровиком і А.С. Мільнером, 1970), «Введение в спектроскопию магнетиков» (1975), «Магнитооптика и спектроскопия антиферромагнетиков» (разом із М.Ф. Харченком, Ю.Г. Литвиненком, В.М. Науменком, 1989). Остання перевидана у 1992 р. англійською мовою видавництвом Springer.

Найбільш відомі його роботи в галузі фізики магнітних фазових перетворень, індукованих сильним магнітним полем, магнітооптики антиферромагнетиків та їх спектральних

досліджень (люмінесценція і поглинання світла, дальня інфрачервона, Раманівська та гамма-резонансна спектроскопія).

В останні десять років роботи В.В. Єременка присвячені в основному сучасним напрямкам фізики низьких температур — високотемпературній надпровідності і сильно кореляційним електронним системам. Він член редколегій журналів «*Фізика твердого тела*», «*Український фізический журнал*», «*Космическая наука и технология*», головний редактор журналу «*Фізика низьких температур*».

Серед учнів В.В. Єременка — понад 50 кандидатів наук, 14 з яких вже стали докторами, а три — членами-кореспондентами НАН України (А.І. Звягін, М.Ф. Харченко, С.Л. Гнатченко).

Його учні працюють в наукових установах і університетах України (Харків), Ізраїлю (Тель-Авів, Беер-Шева), США (Філадельфія, Сан-Франциско, Бостон, Атланта, Телехассі), Німеччини (Ерланген), Азербайджану (Баку) та Литви (Вільнюс). А сам він є іноземним членом Російської академії природознавчих наук і почесним членом (fellow member) Американського фізичного товариства.

Віктор Валентинович — лауреат державних премій України і Азербайджану, академічних премій України і Польщі.

Своє 70-річчя В.В. Єременко зустрічає сповнений енергії і творчих планів. Наукова громадськість, численні учні та колеги вітають Віктора Валентиновича з ювілеєм, зичать йому здоров'я, творчої наснаги, нових здобутків.